

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofte Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Moraru Petru, Toma Nadejda,
a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către
inculpatul Afteni Alexandru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel
Chișinău din 05 mai 2014, în cauza penală privindu-l pe

Afteni Alexandru Vasile, născut la 06 iunie 1958,
originar și domiciliat în m. Chișinău, bd. Dacia 22/3, ap. 16;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 07.02.2014 –17.03.2014 (prima instanță)

2. 15.04.2014-05.05.2014 (instanța de apel)

3. 01.08.2014–04.11.2014 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 martie 2014, cauza
fiind judecată în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Afteni
Alexandru Vasile a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în
mărime de 150 unități convenționale, fără privarea dreptului de a conduce mijloace de
transport.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că Afteni Alexandru la
06 noiembrie 2013, aproximativ la orele 13:00, conducea automobilul de model
„Wolkswagen Passat” cu numărul de înmatriculare C KP 106 în mun. Chișinău pe str.
Hristo Botev din direcția bd. Dacia spre direcția str. Independenței. Ajungând în
regiunea blocului locativ nr. 13/1 de pe str. Hristo Botev, la trecere pentru pietoni, nu a
respectat cerințele art. 11, art. 45 (1-2) ale Regulamentului Circulației Rutiere, precum
și prevederile indicatorului rutier 5.50.1 din Regulamentul Circulației Rutiere, și ca
urmare a comis tamponarea pietonului Bejenaru Daniela, care traversa carosabilul pe
trecerea de pietoni de la dreapta spre stânga conform direcției de deplasare a
automobilului „Wolkswagen Passat”. În rezultatul accidentului rutier, pietonului
Bejenaru Daniela, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 3050/D din
13.12.2013, i-au fost cauzate vătămări corporale medii.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea
acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima
instanță prin care inculpatului Afteni Alexandru să-i fie aplicată pedeapsa principală –
închisoare pe un termen de 2 ani, a cărei executare să fie suspendată condiționat pe un
termen de probă de 1 an – și pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a
conduce mijloace de transport pe termen de 1 an, motivând că fapta a fost comisă din
neglijență criminală, pietonul fiind tamponat pe trecerea de pietoni, deci, scopurile

pedepsei penale prevăzute la art. 61 alin. (2) Cod penal nu vor fi atinse prin pedeapsa pecuniară.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 mai 2014 a fost admis apelul procurorului, casată parțial, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, sentința Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 martie 2014 și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Afteni Alexandru Vasile a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale, ceea ce constituie 3000 lei, iar potrivit art. 65 alin. (3) Cod penal a fost privat de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 2 ani; în rest, sentința a fost menținută.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat, că conform legii penale, în cazul comiterii infracțiunii de încălcare a regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport, care au cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale și a sănătății, dacă persoana se sancționează cu amendă, ea nu poate fi supusă pedepsei complimentare, sancțiunea normei penale neprevăzând în acest caz o asemenea pedeapsă.

Totodată instanța de apel a menționat, că în speța dată urmează a fi aplicate prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și prin prisma art. 65 alin. (3) Cod penal, se va stabili în privința lui Afteni Alexandru și pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport, înlăturând din traficul rutier pe inculpat pe termen de 2 ani, de vreme ce pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului cât și a altor persoane

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpatul Afteni Alexandru, prin care, indicându-se temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 10), 16) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei, invocând că instanța de apel nu a individualizat corect pedeapsa stabilită, eronat ajungând la concluzia, că instituția „procedurii acordului recunoașterii vinovăției” se identifică cu “procedura judecării cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală”. De asemenea, a menționat că instanța de apel, la examinarea apelului nu a ținut cont și nu s-a expus asupra argumentelor din referința inculpatului, precum că el face parte dintr-o familie de inteligenți de pedagogi, singur fiind antrenor de profesie, atrenând ani la rând copii, care au devenit și sportivi de performanță. Prin urmare, existența propriu-zisă a condamnării penale, deja atinge scopurile pedepsei penale, prin sensibilizarea conștiinței inculpatului Afteni Alexandru. La fel, recurentul consideră neîntemeiată aplicarea în privința sa a pedepsei complementare, sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport, ceea ce este în contradicție atât cu prevederile art. 264 alin. (1), art. 65 alin. (3), art. 78 alin. (2) Cod penal, cât și cu practica Curții Supreme de Justiție, care în cazuri analogice a individualizat pedeapsa penală fără a aplica pedeapsa complementară sub forma de privare de dreptul de a conduce mijlocul de transport.

5.1. Procurorul, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, prin care a solicitat respingerea acestuia, ca fiind neîntemeiat, deoarece argumentele invocate sunt lipsite de suport juridic.

6. Judecînd argumentele recursului în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră, că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, recursul se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recurs ordinar la 30 iunie 2014 împotriva deciziei instanței de apel din 05 mai 2014, pronunțată în ședința publică pe 02 iunie 2014, în termen.

Judecînd recursul, Colegiul lărgit constată că și-a găsit confirmarea temeiul pentru recurs invocat de recurent, prevăzut de art.427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, fiindcă instanța de apel, casînd parțial, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, sentința Judecătoreiei Botanica mun. Chișinău din 17 martie 2014 și pronunțînd o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Afteni Alexandru Vasile a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale, ceea ce constituie 3000 lei, iar potrivit art. 65 alin. (3) Cod penal a fost privat de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 2 ani, a motivat și individualizat greșit pedeapsa aplicată inculpatului.

Invocînd doctrina penală, Colegiul remarcă că prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvîrșirea infracțiunii.

Individualizarea pedepsei constă din obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale.

Legea penală fixează cadrul legal în limitele căruia instanța de judecată efectuează stabilirea și aplicarea pedepsei infractorului. Astfel, instanța de judecată stabilește tipul sau cuantumul pedepsei în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale din Partea Specială a Codului penal în baza căreia a fost calificată fapta ca infracțiune.

La individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate. Neglijarea unora din aceste criterii, la stabilirea pedepsei, constituie temei pentru casarea hotărîrii de către instanța ierarhic superioară în procedura prevăzută de legea procesual penală pentru căile de atac.

Sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, prevede amendă în mărime de pînă la 300 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de pînă la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani.

Instanța de fond a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport. Însă, instanța de apel, judecînd apelul, l-a admis, a casat parțial, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, sentința Judecătoreiei Botanica mun. Chișinău din 17 martie 2014 și a pronunțat o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Afteni Alexandru Vasile a fost condamnat în baza art.

264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale, ceea ce constituie 3000 lei, iar potrivit art. 65 alin. (3) Cod penal a fost privat de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 2 ani; în rest, sentința a fost menținută.

În acest sens, Colegiul lărgit reiterează, că instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acesteia, astfel greșit ajungând la concluzia de a aplica în privința inculpatului a prevederilor art. 65 alin. (3) Cod penal.

Potrivit art. 65 alin. (3) Cod penal, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate poate fi aplicată ca pedeapsă complementară și în cazurile când nu este prevăzută în calitate de pedeapsă pentru infracțiunile din Partea specială a prezentului cod, dacă, ținând cont de caracterul infracțiunii săvârșite de cel vinovat în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități, instanța de judecată va considera imposibilă păstrarea de către acesta a dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

În acest context, Colegiul lărgit menționează, că instanța de apel nu a motivat suficient necesitatea aplicării art. 65 alin. (3) Cod penal, prin care l-a privat pe inculpat de dreptul de a conduce pe un termen de 2 ani, prin ce nu a respectat prevederile articolului dat.

În prezența circumstanțelor descrise, Colegiul lărgit consideră necesar de specificat faptul că, sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, prevede următoarele pedepse alternative: amendă, muncă neremunerată în folosul comunității și închisoare, ultima cu sau fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art. 75 alin. (2) Cod penal, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Astfel, concluzia instanței cu privire la aplicarea unei pedepse care nu este prevăzută de sancțiune urmează a fi considerată insuficient motivată sub aspect că nu sunt indicate motive convingătoare care ar duce la concluzia că este imposibilă menținerea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Călăuzitoare în acest sens este și hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 11 noiembrie 2013, nr.8 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”, în care se precizează că „instanțele trebuie să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă față de persoanele adulte care au săvârșit infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, în special în ipoteza pluralității de făptuitori, precum grupul criminal organizat și organizația criminală”.

În acest sens, Colegiul lărgit reiterează, că deși sancțiunea infracțiunii incriminate inculpatului prevede pedepse alternative sub formă de amendă, muncă neremunerată în folosul comunității și închisoare, însă în contextul circumstanțelor constatate de către instanța de apel, și anume, cauzarea părții vătămate în urma comiterii accidentului

rutier a vătămarilor corporale medii, instanța de apel a aplicat pedeapsa sub formă de amendă, iar reieșind din faptul că conducerea mijlocului de transport pentru inculpat nu este o ocupație ce i-ar aduce venit inculpatului, precum și reieșind din frecvența sporită a comiterii infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, greșit a ajuns la concluzia că scopul pedepsei poate fi atins prin stabilirea inculpatului Afteni Al. a unei pedepse cu aplicarea prevederilor art. 65 alin. (3) Cod penal, adică cu aplicarea pedepsei complementare - privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport, pe un termen de 2 ani, care nu este prevăzută de sancțiune.

Tot aici, Colegiul penal lărgit statuează, că sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, prevede „cu amendă în mărime de pînă la 300 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani”.

Reieșind din textul sancțiunii date, inculpatul în baza acestui articol poate fi sancționat în cazul „amendă în mărime de pînă la 300 unități convenționale”, fără aplicarea pedepsei complementare, întrucît fraza „cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani” se referă doar la pedeapsa cu închisoarea. Astfel, efectuînd o analiză a sancțiunilor prevăzute de Codul penal constatăm, că în cazul în care pedeapsa complementară este prevăzută pentru mai multe feluri de pedepse principale din sancțiunea articolului, legislatorul indică expres, că pedeapsa complementară se aplică „în toate cazurile”. Astfel, ca exemplu Colegiul menționează sancțiunea aceluiași articol 264 numai că alin. (2) Cod penal, care prevede următoarea sancțiune: „cu amendă în mărime de la 600 la 1000 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de pînă la 4 ani, **în toate cazurile** cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani”. Deci, în cazul art. 264 alin. (1) Cod penal, pedeapsa complementară de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport este prevăzută doar pentru pedeapsa principală - închisoare, nefiind indicat că aceasta poate fi aplicată în toate cazurile.

În concluzie, Colegiul remarcă că pedeapsa stabilită de către instanța de apel nu este echitabilă, întrucît nu este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît de către condamnat, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blîndă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni.

Astfel, Colegiul reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată, fapt ce nu a fost realizat de către instanța de apel.

În aceste circumstanțe, Colegiul lărgit concluzionează că prima instanță la stabilirea pedepsei inculpatului Afteni Al. în baza art. 264 alin. (1) Cod penal cu amendă, corect a ținut cont de faptul că acesta a comis o infracțiune mai puțin gravă, nu are antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog și medicului

psihiatru, se caracterizează pozitiv la locul de muncă, fiind o persoană sînguincioasă, responsabilă, de prezența circumstanțelor atenuante – recunoașterea vinovăției, săvîrșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, și de lipsa circumstanțelor agravante.

Pentru aceste motive, se impune soluția de admitere a recursului inculpatului, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea în totul a sentinței primei instanțe.

7. În conformitate cu art. 434, art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul Afteni Alexandru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 mai 2014, cu menținerea în totul a sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 martie 2014, în cauza penală privindu-l pe **Afteni Alexandru Vasile**.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 25 noiembrie 2014.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Moraru Petru

Toma Nadejda